

Sveučilište u Zagrebu

Pravni fakultet

Trg maršala Tita 14, 10 000 Zagreb

**IZVJEŠTAJ O DODIJELJENOM
PRESUĐENOM PREDMETU**

Prof.dr.sc. Davor Derenčinović

Kazneno pravo-seminar

Ivan Horvat

2. godina pravnog studija

Zagreb, svibanj, 2017.

UVOD

U ovom radu ću napisati izvještaj o presuđenom predmetu koji mi je dan na uvid u pisarnici Županijskog kaznenog suda u Zagrebu. Imena sudionika u danoj presudi će biti zamijenjena pseudonimima. Presuda glasi na kazneno djelo ubojstva iz čl.110 KZ/11, a sudski spis sadrži više od 700 pismena. Iz tog razloga ću se u izvještaju ograničiti samo na dijelove koji su relevantni sa stajališta materijalnog kaznenog prava. Prvo ću iznijeti optužnicu i ukratko opisati optuženika, tj. spomenut ću koja kaznena djela je počinio prije nego što je optužen za dotično kazneno djelo. Zatim ću iznijeti okolnosti koje su postojale na strani optuženika u trenutku počinjenja djela. Ukratko ću spomenuti i odgovor na optužnicu koju je sastavio optuženikov branitelj po službenoj dužnosti. Na kraju ću iznijeti presudu i svoje mišljenje o presudi.

1. OPTUŽNICA

Protiv XY je 30. lipnja 2014. godine podignuta optužnica da je počinio kazneno djelo¹ ubojstva iz čl.110. KZ/11. Optuženi se u trenutku podizanja optužnice nalazio u istražnom zatvoru temeljem rješenja suca istrage Županijskog suda u Zagrebu u drugom slučaju gdje je nepravomoćnom sudskom presudom proglašen krivim za K.D. iz čl.230.st.2. U optužnici stoji da je optuženi odslužio vojsku u Požegi 94./95., da ima jedno dijete staro 16 godina. Uz to stoji da je već prije više puta osuđivan. Županijski sud u Požegi ga je proglasio krivim za K.D. iz čl.367.st.1. Presuđeno mu je u odsutnosti jer je od 1996. do 2009. bio na izdržavanju kazne u Njemačkoj zbog ubojstva koje je počinio u toj zemlji. U Njemačkoj je osuđen za još dva kaznena djela (2005. i 2007.). Za prvo (K.D. čl.223 Stgb) je dobio jednu godinu zatvora, a za drugo (K.D.223.st.1.Stgb) novčanu kaznu.

Dotični XY je optužen da je 16. svibnja 2013., oko 9 sati prijepodne došao pred obiteljski stan žrtve i „u nakani da je usmrti“ pozvonio na vrata. Žrtva W je otvorila vrata i pustila XY-a u blagovaonu. Zatim je počinitelj „u nakani da je usmrti“ prišao istoj i tijekom verbalnog sukoba u više navrata snažno udario W zatvorenim šakama, nakon čega ona pada na pod. Tome slijedi više udaraca XY-a šakama i nogama (obučenima u cipele) te koljenima po cijelom tijelu žrtve. Nakon toga, klečeći pritom na prsnom košu žrtve, uhvatio je W za vrat stišeći ga snažno i nastojeći je ugušiti te istovremeno udarajući njezinom glavom u pod. Nakon petnaestak reda opisa ozljeda koje je žrtva pretrpjela slijedi da je „dakle, ubio drugoga, pa da je time počinjeno K.D. protiv života i tijela - ubojstvom, opisano i kažnjivo po čl.110. KZ-a (NN 125/11 i 1447 12, u daljnjem tekstu KZ-a/11).“

„Pozvan na kaznenu odgovornost, okrivljeni XY u bitnome je priznao učin K.D.-a iz čl.110 KZ/11 na štetu W.“ Prilikom tog ispitivanja optuženi XY je iznio svoju životnu situaciju. Pričao je o tome kako je povratkom u Hrvatsku 2009. doživio kulturološki šok jer je većinu života proveo u Njemačkoj, a Hrvatske se primarno sjeća iz svojeg djetinjstva, dok je bila dijelom Jugoslavije. Nikako nije mogao zadržati posao, a netom prije dotičnog ubojstva je izgubio posao u jednoj građevinskoj tvrtki. Takva životna situacija ga je dovela do toga da se osjeća kao da se sam bori i nosi prevelik teret, čemu je dodatno doprinijelo to što je od njegove žene jedan prevarant uzeo 10 000 €.

U vezi dana kada se dogodilo ubojstvo kaže da mu nije jasno kako je do svega došlo. Kaže da je došao pozvoniti W na vrata da je pita jesu li radnici već došli u zgradu. Stvar je u

¹ Dalje u tekstu K.D.= kazneno djelo

tome što je XY radio u tvrtki koja je obavljala građevinske radove u zgradi u kojoj je u stanu u prizemlju živjela W. Tijekom tih radova XY i nekoliko drugih radnika su išli po vodu potrebnu za građevinske radove u stan od W koji se nalazio u prizemlju zgrade. Tako je XY upoznao W i kaže da je više puta vodio s njom ugodne razgovore u kojima je ona pokazivala razumijevanje za njegovu situaciju, a on je njoj nekoliko puta nosio namirnice iz dućana jer je bila stara, bolesna i slabo pokretna. Optuženik kaže da je i ovaj put, osim što je htio saznati da li je šef u zgradi, želio da ga sasluša i pokaže razumijevanje. Iznenadilo ga je što je, kad je otvorila vrata, bila ljuta i „naživcirana“ te ne samo da nije pokazala razumijevanje, nego mu je rekla da je nenormalan i nesposoban kad ne može zadržati posao.

Kaže da ga je takva reakcija razočarala toliko da ju je udario, na što je ona počela vikati. Počeo se ispričavati i krenuo prema njoj, na što je ona zamahnula štapom prema njemu. Nakon toga su oboje pali na pod u hodniku kod kupaonice gdje ju je pokušavao ušutkati, govoreći joj da se prestane derati te se „totalno izgubio i nije više obraćao pažnju ni na što, niti da ljudi ulaze i da su ulazna vrata stana otvorena“. Nakon toga je pobjegao u auto, a svoj radni kombinezon je zapalio. Sjeća se da je toga dana ujutro popio žestoko piće *Amaro* i da je mjesec dana ranije zbog zdravstvenih problema završio u „Vrapču“ te su mu tom prilikom propisane tablete *Xanax*. Smatra da je u zadnje vrijeme bio u depresiji. Kaže da ništa nije uzeo iz stana. Zaključno okrivljeni XY navodi: „Dao bih svoj život kad bih mogao sve to vratiti natrag.“ Državno odvjetništvo smatra da ovakva obrana okrivljenog „u bitnome predstavlja okolnosno priznanje učina K.D. iz čl. 110. KZ/11.,,

Iako nijedan svjedok nije bio prisutan) u trenutku počinjenja ubojstva, ispitano je pet svjedoka. Sadržaj njihovih iskaza prikazuje XY-a kao čovjeka neprilagođenog u ovoj zemlji, koji stalno kasni sa stanarinom te je potvrđeno da je uistinu mjesec dana prije ubojstva bio dovezen u Vrapče gdje su ga liječnici željeli zadržati na liječenju, što je okrivljenik odbio. Državni odvjetnik stoga smatra da su „iskazi ranije navedenih svjedoka životni, logični, jasni i detaljni te u bitnome suglasni, u skladu sa spoznajama koje svjedoci imaju o predmetnom događaju. Ti iskazi su potvrđeni materijalnim dokazima.“

Optužnica završava tekstom u kojem stoji da je „XY počinio(...) na štetu W, na način (...), utvrđeno da je XY u cilju da je usmrti, (...) brojnost navedenih ozljeda, lokalitet istih te velik intenzitet sile potrebne za nanošenje takvih ozljeda upućuju na zaključak da je okrivljeni XY (prilikom kritične zgode) postupao upravo u cilju usmrćenja (oštećene W??) (...) Bio je svjestan da ozljede kakve je nanio W mogu rezultirati smrtonosnim ishodom, do čega je i

došlo.“ Lokacija ozljeda na dijelovima tijela gdje se nalaze vitalni organi u kombinaciji s intenzitetom sile i brojnošću ozljeda upućuje na „jasno iskazanu manifestaciju izravne namjere okrivljenika da se oštećenicu usmrti. Okrivljeni je svojim postupanjem ostvario sva bitna, kako objektivna tako i subjektivna, obilježja K.D. ubojstva iz čl.110 KZ/11.“

2. ODGOVOR BRANITELJA PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI NA OPTUŽNICU

Branitelj dodijeljen okrivljeniku u odgovoru na optužnicu tvrdi da je okrivljeni XY neubrojiva osoba, a u najmanjoj mjeri tempore criminis smanjeno ubrojav u bitnoj mjeri. Kao takav je djelovao bez svijesti, sužene svijesti, a njegove radnje su u bitnoj mjeri reducirane u pravcu spoznavanja posljedica takvog postupanja. Tvrdi da je smanjena ubrojivost posljedica ranije traume kulminirala tempore criminis i da je „niz nesretnih okolnosti“ uzrokovao smrt (slučajan pad XY-a na W i njegov jedan udarac), a da je bilo tko mogao kasnije ući u stan i usmrtniti W te da to treba utvrditi. Branitelj završava svoju obranu riječima da je „XY postupao bez znanja, svijesti, mjere i htjenja za istinski protuzakonite pobude (ne razumijem zašto akuzativ), pa se ne može govoriti o namjeri okrivljenika da počini K.D., čijih bitnih obilježja nije bio svjestan, iako je mogao biti.“

3. PRESUDA

3.1. Nepravomoćna presuda

Nepravomoćnom presudom 21. svibnja 2015. godine XY je proglašen krivim za djelo koje mu se u optužnici stavlja na teret i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 16 godina i na plaćanje 21 000 kn sudskih troškova. U presudi stoji da se okrivljeni XY ne osjeća krivim za K.D. na način kako je to opisano u optužnici. U presudi se detaljno obrazlaže činjenično stanje i odnos počinitelja sa žrtvom. Važno je što u presudi sudski vještak dr. G opovrgava tvrdnje XY o tome da je uzeo na dan počinjenja ubojstva sedam-osam Xanaxa i tri čaše Amara po 0.2L jer bi ta količina alkohola i tableta u donosu na fizičku konstituciju XY i na činjenicu da rijetko konzumira alkohol, ubila XY-a ili bi ga onesposobila u mjeri potrebnoj da poduzme radnje koje mu se stavljaju na teret.

Sud, uzevši u obzir prethodne kontakte s W, ozljede i dr. upućuje da je XY bio svjestan obilježja K.D. i da je htio to djelo kao svoje, što znači da je, u smislu odredbe čl.28 KZ-a, postupao s izravnom namjerom. Olakotne okolnosti koje sud uzima u obzir na strani

okrivljenika su utvrđena smanjena ubrojivost tempore criminis, evidentne psihičke tegobe i teško odrastanje i životni put. Kao otegotne okolnosti na strani okrivljenika sud nabraja dosadašnju osuđivanost okrivljenika u SR njemačkoj i u Republici Hrvatskoj, pri čemu navodi da je „očito da je optuženi izabrao (bez obzira na životne uvjete) kao način života činjenje teških i opasnih kaznenih djela“. Uz to kao otegotnu okolnost navodi i način počinjenja kaznenog djela. U ovoj presudi sud naglasak stavlja na specijalnu prevenciju počinitelja, ali spominje i opću.

3.2.Pravomoćna presuda

Pravomoćna presuda je donesena nakon što je Vrhovni sud odlučio o žalbi. Obje stranke u postupku su podnijele žalbu Vrhovnom sudu. Žalba optuženika je odbačena kao neosnovana, dok je žalba državnog odvjetnika osnovana te se preinačuje prvostupanjska presuda u odluci o kazni temeljem čl.110 KZ/11 na kaznu zatvora u trajanju od 18 godina. U obrazloženju Vrhovnog suda stoji da viša kazna jedina odražava prijekor društva i zadovoljava osjećaj pravednosti. Kao razloge opravdanosti zahtjeva državnog odvjetnika za povišenjem kazne navodi da je optuženi pritom iskoristio odnos povjerenja sa žrtvom, da je počinjeno u obiteljskom domu žrtve, pri čemu je iskorištena fizička sila i žrtvi je nanesen velik broj ozljeda. Tomu kao razlog dodaje i pokušaj optuženika da izbjegne da ga se otkrije time što je zapalio svoju odjeću. Sud to uzima u obzir, neovisno o smanjenoj ubrojivosti u vrijeme događaja.

ZAKLJUČAK

Osobno sam iznenađen da XY nije bio optužen za K.D. teškog ubojstva jer je, uza sve gore navedeno, žrtva umrla nakon što je počinitelj pobjegao iz stana tako da se ugušila u vlastitoj krvi. Iz neobično visoke kazne se vidi da je ubojstvo počinjeno na način koji je utjecao na to da sud dosudi gotovo najvišu kaznu za to K.D., što nije u hrvatskoj sudskoj praksi. Još je manje učestalo da Vrhovni sud usvoji žalbu državnog odvjetnika i dodatno povisi kaznu blizu maksimuma koja se može izreći za to K.D. Očito je da je DO), koje u RH sastavlja optužnice, smatralo da je ovo iznimno težak oblik počinjenja K.D. ubojstva i nije mi jasno zašto optuženog XY nisu optužili za K.D. teškog ubojstva za koje bi mu mogli izreći istu kaznu, a možda i više, uzevši u obzir potpuno odsustvo volje kod počinitelja da odbaci kriminalne životne navike.

U radu iznosim i odgovor branitelja po službenoj dužnosti na optužnicu iz razloga što mi se čini da se branitelj nije nimalo potrudio. Njegov branjenik je djelomično priznao zločin, a uz to je forenzički dokazano da je XY taj koji je te udarce nanio žrtvi W. Nije mi jasno zašto ne ide samo na isključenje protupravnosti isključenjem krivnje temeljem neubrojivosti njegovog branitelja, nego dodaje i priču o tome kako je njegov branjenik zadao jedan udarac W i slučajno pao na nju, a da je netko drugi taj koji je zapravo ubio W.